

1. a. r. d. do ki. r. kas na kla. r. mpor xi. r. n da. r.
kē. n r. a. bay - of. r. a. hē. m. a. s. r. i. k
2. m. a. n. a. v. r. i. n. d. i. x. of. m. a. n. a. k. a. r. m. a. r. o. t. e. i. z. d. a.
b. l. u. r. m. a. g. o. g. u. r. t. a.
3. n. e. : s. p. i. n. a. t. a. n. a. m. i. r. a. z. m. e. m. a. s. i. n. a.
4. s. p. v. : o. n. d. a. r. s. w. v. r. w. e. r. i. k
5. u. r. p. d. a. r. s. h. i. p. k. r. e. g. o. z. a. b. a. s. h. y. m. a. l. t. b. r. a. z. e.
6. d. r. n. t. y. t. m. a. e. m. a. n. h. e. r. n. a. s. p. l. i. n. t. a. r. t. n. z. a. n. a.
v. i. n. j. a. r. / d. a. s. z. a. w. e. r. k. a. r. /
7. d. a. s. h. i. p. a. r. l. e. r. k. t. a. x. o. n. l. i. p. a. n. a. f.
8. i. n. d. a. r. f. a. b. r. i. k. i. s. n. i. k. s. t. a. x. i. r. n.
9. k. u. m. h. i. r. o. m. a. k. i. n. a. k. a. / a. k. u. r. n. t. /
10. b. v. : s. t. a. r. p. t. v. n. s. f. i. : z. p. i. r. n. t. a. b. i. r. z. / p. i. n. t. j. a. s. /
11. b. r. e. n. d. v. n. s. t. w. i. r. k. i. l. o. r. e. k. r. u. i. r. k. a. / k. r. u. k. s. k. a. s. /
12. x. o. h. e. m. a. m. e. h. a. e. l. a. v. a. v. a. d. r. a. l. i. r. t. a. r. z.
w. a. : n. a. e. t. h. a. d. r. u. n. j. h. a.
13. a. d. r. e. g. m. a. m. e. n. a. k. l. y. r. p. a. l. i.
14. i. k. h. e. m. x. o. n. k. n. i. r. g. a. z. i. r. n.
15. v. a. r. s. t. a. n. v. : r. v. a. t. w. a. r. t. n. i. f. p. r. l. n. a. m. i. r. a. g. a. r. i. z. t.
16. i. k. s. e. n. b. l. a. : d. a. r. k. i. k. (a) m. e. h. a. e. l. a. n. i. m. e. g. a. g. a. n.
k. e. n.
17. i. k. h. e. m. a. t. n. i. h. a. d. a. n. of. k. e. m. a. k. i. k. a. t. n. i. h. a. d. a. n.
h. a. e. l. a. v. r. i. n. t.
18. w. i. h. e. g. a. t. h. a. d. a. n. - d. i. r. a. d. a. r. v. r. k. u. r. m. t. s. e.
d. i. r. a. n. h. e. g. a. t. h. a. d. a. n.
19. n. a. s. p. i. n. a. k. a. r. - of. : a. s. p. i. n. u. i. r. - s. p. i. n. u. i. r. n. e. t. a. of. :
s. p. i. n. a. k. a. r. n. e. t. a. of. s. p. i. n. a. w. e. l. a. - a. n. h. a. l. of.
m. v. : r. n.
20. a. j. k. l. a. r. k. - b. a. j. - of. : v. a. r. v. e. : - a. n. w. a. : (o. m. h. e. i. n. d.) -
n. a. m. b. e. m. t. (n. i. e. t. o. m. h. e. i. n. d. - h. a. a. i. l. a. n. d.) - n. a.
p. a. r. d. a. s. t. u. : l. - a. n. h. v. : x. - n. a. v. a. e. s. - n. a. p. e. : p. a. l. i.
21. d. i. r. a. h. e. r. a. l. h. e. g. z. i. o. l. d. a. w. e. r. a. l. t. i. t. r. n.
v. i. x. t. a.
22. k. s. a. r. l. e. p. e. r. a. l. t. a. s. h. e. r. v. a.
23. e. n. g. a. l. a. n. d. u. r. v. p. r. l. s. w. s. h. e. p. a. n. a. f. b. r. e. k. a.
24. a. h. e. v. a. r. a. l. e. v. a. m. i. r. a. n. a. m. b. e. i. t. h. a. t.
25. g. e. f. t. m. a. t. w. i. r. a. b. r. i. r. s. t. i. r. a. n. a. - b. r. i. r. z. - d. a. b. r. i. r. a. t. a.
26. d. a. r. s. t. a. r. m. b. e. l. i. t. s. t. u. r. t. a. r. n. a. m. i. r. a.
27. d. i. r. a. m. a. n. l. e. i. f. t. l. a. k. n. a. g. r. o. i. t. a. n. i. r. a.
28. d. r. n. d. y. r. v. a. l. i. s. n. i. i. n. d. a. n. h. e. m. e. l. a. g. a. b. l. e. v. a.
29. d. a. s. h. o. l. j. u. r. j. x. e. n. m. e. t. a. m. i. r. a. t. a. r. n. a. d. a. x. i. r. a.
g. a. w. e. s. t.
30. i. k. a. n. t. o. g. n. i. k. a. m. a. v. a. e. d. a. r. k. h. r. i. r. a. t. s. e. n.
31. d. a. b. i. r. a. s. t. a. d. r. i. n. k. a. g. e. r. a. l. a. : x. a. m. e. r. l. i.
32. a. h. a. n. c. h. i. w. e. r. k. a. n. u. r. m. d. a. r. t. m. h. e. i. l. p. r. a. : n.
h. e.
33. s. t. e. k. t. i. s. n. a. s. t. e. l. i. n. d. i. r. a. m. b. e. s. s. a. m. (r. i. j. s. h. o. u. t.) -
b. o. e. s. t. a. l.
34. n. i. r. a. m. e. i. t. a. h. e. g. l. i. s. w. a. r. t. t. n. i. m. i. r. a. g. a. s. p. e. l. t.
35. h. e. i. d. v. - of. : h. e. l. a. - k. h. e. m. a. l. t. w. i. r. a. h. i. r. a. n.
u. r. p. e. l. g. a. r. u. r. p. a.
36. d. i. p. e. r. i. s. n. i. r. a. : p. - d. a. x. i. t. n. a. g. a. n. w. i. t. a.
h. j. e. n. i. n.
37. x. o. x. e. t. w. e. g. n. a. d. a. p. l. e. k. (= h. e. t. v. e. l. d.)
38. x. o. h. e. t. a. m. i. r. a. s. t. s. a. g. e. l. t. h. e. a. l. p. a. n. u. r. p. d. u. r. n.
39. a. x. a. r. l. o. t. n. o. i. t. n. i. w. a. : t. b. r. i. r. a.
40. h. i. z. d. a. h. e. l. o. f. t. f. a. n. d. a. r. m. e. l. a. k. w. a. :
41. d. a. v. e. n. t. m. y. t. s. a. w. a. : f. b. a. s. h. e. r. a. m. a.
42. i. n. b. i. x. e. l. t. s. w. e. m. a. n. i. s. h. a. r. v. : r. l. a. k.
43. a. h. e. v. p. r. l. p. r. v. : t. - u. r. m. d. a. r. t. m. s. t. e. r. k. i. s.
44. w. e. i. s. t. a. m. y. t. a. d. i. r. a. n. h. e. l. o. f. t. h. e. m. a. a. n. g. a.
d. a. r. n. d. a. r.
45. h. e. a. l. p. t. a. b. e. d. i. s. u. r. p. h. e. a. f. a.
46. v. n. x. a. m. e. t. s. a. r. i. s. u. r. v. e. t. a. z. a. n. s. l. e. k. - of. : a. z. a.
v. e. r. a. h. a. of. : a. s. n. o. n. d. a. r. s.
47. h. a. s. p. r. i. n. g. a. n. u. r. m. b. a. r. w. e. t. s. t. f. a. t. a. w. e. t. a.
48. d. r. m. b. a. r. m. k. w. e. r. k. a. r. k. a. r. l. d. a. m. b. o. i. m. a. v. e. i. n. t. a.
/ d. r. n. h. o. v. a. n. i. r. /
49. d. u. r. d. i. r. a. s. t. a. v. e. i. s. t. a. r. i. s. t. u. r.
50. t. b. a. g. i. n. t. a. k. l. e. p. a. v. a. d. a. v. r. i. : m. a. s. - d. a. h. o. i. m. a. s.
t. l. v. r. f. - d. a. v. e. s. p. a. r. s.
51. a. n. b. e. t. s. p. r. a. : - v. o. e. s. a. k. l. i. d. a. r. - n. a. m. b. a. t. r. a. m.
b. r. a. : n. - b. r. a. : n. (b. r. e. i. e. n.)
52. d. a. r. w. a. : f. h. e. t. a. r. h. a. z. l. a. : t. a. s. n. a. e. : n.

- 53. xana vā: idar hē: tam xes jō: r nō, tsxō: l. stō
gō. n
- 54. ik hēmonat aifxōrō. n vāt. n xur lō. t
lē. statwō. tar tō gō. n
- 55. vē: l vjē: xō xi. r dā ni vφ. r l nō mī. n lē. r stō: r
axtar
- 56. jē. rō pōtō xēni fφ. r l wē: t
- 57. dā bro. n tō pō. n stō: d in dā s(xō. w / dān
hē: r t)
- 58. t. n mī. jē: t est nōx tō kō. wt fō tō koetsō
- 59. di kjet. s xēvd a klē: r lixt ē
- 60. xētrōk mētō stjē: t fāt. n tpe: t
- 61. in di. r n tō: t kwumda gēlōn (h) i: r alō
jū: rōnō dā kē: r mōs
- 62. dā pō: tar xē. r dā d v̄ n dō: vōn. i. r
vulimō. r kē is
- 63. gā hē. t mō wēl gōxi: r n mō gō sprō: r kt
nit. e. gō mē:
- 64. dā xw. l. mō. f. xw. l. mō xylō gōn tō xyl. x
kō. r mō
- 65. gō. dā vā. r ndv. g ni kvitō
- 66. e. tō xcelōnō. r k xē. rō kē: s
- 67. xō. nō mōtφ. r r is hā. r pōt. xē. lē: d t. n stykō
- 68. (2) tīs nō wē. r mōn dā. xōwēst tē. n tīs nō
xōxtōn v: rōt
- 69. dā. mē. r nōks lō. r tē bē. rō vū. r tō
- 70. dv: r izōm bēst in dā stō. n p (steen) - in
t hītōks (metaal).
- 71. h wē. dā. tō fā. r ktō. r r nōm brī. f bōxt
- 72. kēm pē: n tō mōn hēt
- 73. i kār. n mē xī. n d wē. s v̄ vli. k ur. m (gō. n)
- 74. nū. tsxō: vō xētōmō tpe: t in dā nī: f kō: r
| spanmō ... |
- 75. k hēmōm bētjō koets. a. l vāt. n vō tō
nū. r nōt. | om bētō |
- 76. dā xō: r n vāt. n dā kō. r nōk izōk vli. dō. r t
xōwēst

- 77. wētō gēnō n bō. gōmō. kōr wōnō
- 78. di rō. n xōn hēmō lā. nō dō: rōs
- 79. kxōly. r tō fōr gēn dē. mī vāt. n
- 80. t kīnōks wā. r dō. n tē i. r dā. r sēt kōtō dō. n pō
- 81. xōn o. l gōm. tē n xōn o. n tō lō. n pō
- 82. hō. r r dōxtōrkōnīs nōtē bōs xōgō. n mē. r
kōerōfō vō dō. rō bē. xō tō ply. kō
- 83. dv: r izō n spōet fāt. n dā lē. r r
- 84. hō. r rētō xō? kē: l o. pō
- 85. t fōl. k xur tē nī. (k) ā. r n dō. r r ā. r xē. lō d
tē. n rō: k dū. r m
- 86. hō. lō mī. n d izō d r y. r tō fāt. n d. n dō. r t
- 87. di. r wē. g. lōept k r y. m. f. k r u. r m (jonger) - tīs
nōn u. r m wē. x lē. r tō.
- 88. kōxt fō dā klē: nōn nōn t r u. r mōltē. jō
- 89. d. r m bō. r k is xōstōer vō vāt. n tō? kō. r t in
tō slī. kō
- 90. xō lī: r kō wā. rō kō. r t tē. n gū. r
- 91. int. lū. r mō. r is tē bē. t
- 92. nō s(x)ytō. r m y. r t xū. r k y. r nō mī: rō
- 93. xyl. kt is nō. mōnōn u. r t
- 94. h wē. r t nī wv. dā. kō. r m y. r t xō xyl. r kō
- 95. nō kī. lō kē. l dō. r is xū. r fōtē. lī: r
- 96. kō. r y. r tē stō. lē. t r i. n kō vō tō vō. r t r ā. fō
- 97. kō. r y. r tē i. n tō. r tō. r jō. r in dā stā. r l v y: r rō
- 98. mōm b r y. r r wā. r s m y. r t (gewoonlijk de naam
gebruikt).
- 99. dā mē. lō. r b u. r r mō. r kt nō g r o. r tō. r n t u. r r
- f. hē. dō. n g r o. r tō. r v n dō
- 100. dā. bō. tō. r mē. lō. r k izō d y. r n tē. n xyl. r r - sty: r tō. mō. r
nō. r t r y. r x
- 101. mō xō. r tō dī. r tō p y. r t u. r p. r n y. r tē k y. r nō v y. lō
- 102. hō. r is u. r tō dō p y. r n tō. r s - of: hō. r is p y. r n tō. r
nō: - of: p u. r nōks nō: (nauw) - hō. r isō k y. r rē
- sō. r k y. r r wē. r k (breekbaar).
- 103. xē. r kō. r m nō. n tō xē. nō mō. r y. r tō. r lō: t
- 104. in nī. tō. r lō. r zē. n dō. r bē. r tō gō dī v y: r rē s p r u. r wō

105. dnr²vd² dv²ur² dv²ur²
106. ĩm bo² em emax² sty² k fan d²by²xv²ē:rt
-²χ²v²ē: r²
107. g²my²t v²ns f²l²on is k²o²m² h²f: r² / v²ns²
v²f: r²lon... (jonger) /
108. æ² is f²ā²n l²f: r²v² g²h²o²m² m²e²j²ō² g²o²ē: i² b²o²s
χ²ēlt
109. di d²f: r² i²z²o²et by²-h²o²n²h²o²wt χ²o²m²o²kt
110. 2 g²o²t²ro²wd w²ē: f² my²t ky²n²o² n²v: n²
111. k²o²m² h²i: r² g²ē²s χ²o²v: o²t m²o² t²was χ²ē² g²u²-
s²v: o²t
112. d²m² b²ro²wd² χ²ē. d²o²t n²o²χ t²o² d²i: r² i²z² u²r²m t²o²
b²o²wd
113. b²o²h²o - i²χ² b²o²h²o - g²o². b²o²h²o - h²o². b²o²h²o -
b²o²h²o²m. w²ē²l²o b²o²h²o - i²χ² b²o²h²o² - g²o².
b²o²h²o² - h²o². b²o²h²o² - w²ē²l²o b²o²h²o² - m²e²m²o
g²o²b²o²h²o
114. b²i: o² - i²χ² b²i: o² - g²o². b²i: o²t - h²o². b²i: o²t - w²ē²l²o
b²i: o²n - b²i: o²w²ē²l²o - i²χ² b²o: - k²em g²o²b²o: o²-
b²o: o² χ²o²ē²l²o²o²i²χ²
115. t²i²z²o k²l²o²n m²o²r² o² f²o²n
116. g²o² ky²nti: r² o²: r²o² h²o²ē: g²o²u²r² d²o²m²et
117. o² ē. χ²o²ē: d²o²t²o²m u²r² m²o². χ²o: r² d²ē²h²o
118. d²o m²o²: t² s²e: r² d²o²t²o²m g²o²l²o²: k² o²rt
119. d²v. w²u². r²o² v²ē: f² p²r²o²: r²o
120. ĩnd²er d²i²n o²: k² l²i²g² v²f: r²l² i²χ² k²l²is
121. t²u²v: t²o²r² χ²o²l² g²ō²r² χ²o²r²o² t²o²f² d²o²l²
(de²jongen: t²u²v. t²o²r)
122. t²h²o² is n²o²χ. r²y²-n- t²is n²o²m²o z²y² s²t²o²r²f-
o²: χ²o²m²ē: r²it
123. m²o²-j²o²n²ē: s² m²v: k²ō²χ² m²ē²t²o² d²o: r²o² v²o²n²o²m
o²: /jongen: m²ē²t²o² d²o²ē: j²o/

124. d²o² b²o²m²h²o χ²o²l² d²v. m²o²ē: j²l²o. k²o² y² n²o g²o²ē: j²o
125. d²o p²o²s²t²o²ē: r² ē. χ²o²ē: j²o w²ē: n
126. v²ns² o²wt h²v: o² i²z² a² f²χ²o²b²r²o² n²t
127. o²t m²ē²l² k² s²p²o²et o²et²o²n o²ē: j²o² v²ā²: n d²o k²o²ē: j²
128. d²o k²o²ē²t²o²r l²o²ē: t² f²o d²o k²o²ē: r²o² - d²o p²r²o²ē: s²o
129. d²o b²o²r²o²s f²o²n d²o k²o²ē²r²o²w²u²-g²o² f²o² k²o²ē²w²u²-g²o²
b²o²ē: g²o v²o²n t²χ²o²w²i²χ²t
130. d²o t²w²i² d²o²t²o²r²s k²u²v. m²o n²o b²v: t²o
131. k²ē²m²o²n²o²m p²i²ē: s² o²ē²m b²l²o²: t² χ²o²ē²l²v: r²g²o
132. d²o s²o: s² i²z² w²o² f²l²o²:
133. d²o s²n²i² l²ē: t²i²χ
134. t²i²z²o²n i²-r²o²w²o²χ²o²: t² l²e: r²o² d²o²k²o² n²o²χ²o²z²i: r²n
ē²m
135. n²i² w²o²ē: r²t w²o²r²t n²ē: r² o²n h²i² l² n²i² f² s²t²o²r²t
136. d²u: r²n- i²χ² d²y²r²nt- g²o². d²u: r²g²o²t- h²o². d²u: r²g²o²t-
w²ē²l²o d²y²r²nt- g²ē²l²o d²u: r²g²o²t- χ²ē²l²o d²y²r²nt-
i²χ² d²e: r²g²o²t- g²o². d²e: r²o²t- h²o². d²e: r²o²t- w²ē²l²o
d²e: r²o²t- g²ē²l²o d²e: r²o²t- χ²ē²l²o d²e: r²o²t- d²e: r²o²t
d²o²- o²f: d²e: r²o² k²i²χ² d²o²- d²o²t²o²m²o² d²e: r²-
d²o²t²o²m²o² d²e: r²o
137. d²o²ē: r²o² - o²ē²n d²o²ē: r²o² k²l²ē: r²o² - d²o d²o²ē: r²o² f²ō²nt-
d²o s²u²l²o² d²o² t²o
138. d²o²ē: r²o² - h²o². d²o²ē: r²o² - o²ē²n d²o²ē: r²o² - o²ē²n h²o². g²o²ē: r²o²
139. b²o²ē: n²o - i²χ² b²o²ē: n²o - g²o². b²o²ē: n²o - h²o². b²o²ē: n²o -
w²ē²l²o b²o²ē: n²o - g²ē²l²o b²o²ē: n²o - χ²ē²l²o b²o²ē: n²o -
b²o²ē: n²o h²o² - b²o²ē: n²o h²o² - k²ē²m g²o²b²o²ē: n²o
140. Lokale Landmaten: o²ē²n r²o²ē: j²o = 33 m² (= 1/3
are) = v²ē: f² s²t²o²r²o²n i²nt f²i: r² k²o² r²nt - o²ē²n
b²y²r²nd²o²r - 400 r²o²ē: j²o
141. Lokale Waternamen: d²o l²v: r² k² (een beek) -
d²o n²e: t - t²χ²o²ē: r² (een moeras) - d²o b²ē: k (de
Nylebeek) - d²o w²o²ē: r² (een put ± 1 are) - d²o
v²i²s²ij²t (een andere put).

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is: næ:ls

De inwoners heten: næ:lsæ:rs

hun bijnaam is: spæ:rs (sparreridders)

het aantal inwoners op 31 dec. 1947: 6977

Taaltoestand. De voornaamste wijken zijn: toer^{sp} - ds goer k^{nt} (van 't Eop)-
ds bist en da^xor bist - ds pards ko:ts - dom. b^{su}k - b^{sw}ebw^rter - Est æ. nthur^f-
lilo² - d^{rs}sl¹

Er zijn geen lokale verschillen. Er wordt geen Frans gesproken, tenzij in een paar families, ook geen A.B., maar in meer ontwikkelde milieus spreekt men een beschaafd dialect. Er is meer nijverheid dan landbouw. Op de 7000 inwoners zijn er een paar duizend diamantbewerkers. Er zijn een vijftal klompenmakersfamilies. Ongeveer 100 dokwerkers gaan naar Antwerpen. Er zijn ook arbeid(st)ers die bij Gevaert, De Boenelaere en Meunisse werken. Er zijn ongeveer 1/3 landbouwers met kleine hoeven (de grootste met 15 ha).

Zegslieden. 1. Nelis, Jozef; 46 j.; hier geb.; onderwijzer; heeft buiten zijn kweekschooljaren steeds hier verbleven; V. van hier; M. van Kerenthout; spreekt buiten de school dialect.

2. Nelis, Gustaaf; 17 j.; hier geb.; studeert te Antwerpen; heeft steeds hier verbleven; V. van hier; M. van Lint maar kwam naar hier toen zij 3 j. was; spreekt dialect.